

Наше Слво

PIK LXVII № 1 (3360) ВАРШАВА, 2 СІЧНЯ 2022 РОКУ
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA
NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl
ISSN 0027-8254

Ілюстрація Олени Цікуй

Ambasada Ukrainy
w Rzeczypospolitej Polskiej

ВІТАННЯ

Шановна громадо! Дорогі українці!

Від колективу Посольства України в Республіці Польща і від мене особисто прийміть щирі вітання з Різдвом Христовим та Новим роком!

Нехай сяйво Різдвяної зірки наповнить серця любов'ю, милосердям та оптимізмом, а оселі – радістю, затишком та достатком.

Бажаю, щоб Новий 2022 рік був щасливим і успішним, приніс мир та добробут, виправдав усі добрі надії. Усім нам міцного здоров'я та непохитної віри у краще майбутнє!

Смачної куті та гучної коляди! Щедрих та веселих свят!

З повагою,
Посол України в Республіці Польща Андрій Дешиця

З НАМИ БОГ! РОЗУМІЙТЕ НАРОДИ!

Над Вифлеємом правди слово,
Святої правди і любови,
Зоря всесвітня зійшла,
І мир, і радість принесла
На землю людям.

Тарас Шевченко

Кожного року сповіщаємо, що на сіні, поміж ослами і волами Він народився, Маріїн Син. У далеч чужини поспішала від Ірода із немовлям родина, щоб людського захистити Сина.

Будьмо щасливі, що знову дочекалися ми цієї події. З предківськими колядами «Тиха ніч» і «Бог Предвічний» сповіщаймо всім близьким та рідним, що з нами Бог!

Білий стіл, до святої вечері сім'я за столом сидить, дім, як святиця, на ялинці блимають свічки, зелене сіно пахне в хаті. І весь світ здається гарним сном...

Такої дійсності бажаймо вам, а Божа благодать нехай сходить на нас і принесе усім душевний спокій.

У цей незвичний, страшний час пандемії, яка не полишає нас, загрожує нашому життю, будьмо обережнішими та добрішими до ближніх. Радіймо, що можемо бути разом і підтримувати одні одних. Не залишаймо нікого у самоті.

Новонароджений Христос опромінить нас Своїм світлом.

Всім нам – в громаді, школах, церквах і родинах – в Польщі, на поселеннях і в Україні, у Новому році нехай Бог дарує здоров'я, щастя і радість та надію на кращий, спокійніший час.

Цього сердечно бажає усім колектив «Нашого слова».

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ! СЛАВІМО ЙОГО!

Дорогі друзі, світова українська родино!

Від імені Світового Конгресу Українців щиро вітаю Вас з величним святом Різдва Христового та з прийдешнім Новим роком!

Різдвяні свята – це особливий час єдності: з нашими родинами, громадами, нашим українським народом. «В єдності – сила народу» і тільки в єдності ми можемо протистояти російській загрозі, що наростає над Україною та над європейським континентом.

Наша рішучість, наша стійкість, наш сильний голос сьогодні гостро потрібен Україні. Ми звертаємося до міжнародної спільноти та світових лідерів, доносимо правду про російську війну проти України, вимагаємо остаточного припинення ворожих дій.

Цього Різдва скеруємо наші молитви за хоробрих захисників батьківщини та за встановлення миру на українській землі.

Дякую відданим волонтерам в українських організаціях та громадах, нашим щедрим жертводавцям і всім друзям України.

Де б ми не жили, гордімося, що ми є українцями.

Від імені Світового Конгресу Українців бажаю Вам миру, здоров'я, злагоди, радісного Різдва та щасливого Нового року.

Христос рождається! Славимо Його!

Павло Грод, президент СКУ

Шановна громадо!

Щиро вітаю Вас з Різдвом Христовим та Новим роком!
Нехай 2022 рік подарує ще більше здоров'я, ще більше радості і багато щастя.
Бажаю, щоб Ваші серця зігрівала любов, а Ваші домівки наповнювалися теплом,
добром та Божим благословенням.

З найкращими побажаннями,
Віцемаршалок Вармінсько-Мазурського воєводства Мирон Сич

У сотнях колядок, у різноманітні різдвяних звичаїв та обрядів впродовж століть відчуваємо чудову магію Христового Різдва. Святвечір та сім'я, зібрана за столом, ялинка, прекрасні різдвяні богослужіння, співи та колядування, урочистий настрій «записуються» завжди глибоко в наші душі. А ми над тим всім шукаємо зірки, тому що сподіваємось, що і цього разу вона вкаже на наші вифлеєми, в яких для нас народжується Христос! Надіємось, що саме до Нього мандруємо кожного дня, при кожній нагоді, при кожному терпінні, зусиллі, але й радості. Шукаємо цієї зірки уважно, бо потребуємо сенсу, змісту. Не кожна зоря – вифлеємська. Переконалися про це наші предки та ми самі, коли кривава зоря з серпом та молотом сповіщала нам смерть, вигнання, депортації. І по сьогоднішні дні ця зоря видніє на прапорах окупанта, який не перестає наступати на нашу землю.

Цього року – 2022 – ми будемо згадувати 75-ту річницю депортації названої акцією «Вісла». На мить відчуймо біль та кривду наших предків, яких насильно вирвали з їх світів, з їх домів, церков, цвинтарів, гір, річин і прирекли стати вигнаними і викоріненними. Але вони знайшли цю єдину зірку, яка їх завела у нові церкви, яка вказала їм місце, людей та способи, щоб залишитися собою. З цього досвіду береться наша сила та надія. Різдво приносить їх нам знову. І знову над нами залопотять ангели своїми крилами, і знову почуємо дискретний спів Неба – Слава во вишніх Богу – Христос Рождається!

Сьогодні особливо хочемо передати тепло та радість Різдва тим героїчним воїнам України, які в окопах Донбасу відстоюють нашу свободу, їхнім сім'ям та всім, хто їм допомагає. Всім, хто змушений далеко від дому зустрічати Різдво. Ієрархам та духовенству українських Церков, всім нашим приятелям та людям доброї волі, які поблизу нас. Владі України. Всім членам Об'єднання українців у Польщі та іншим організаціям у Польщі, українській діаспорі у світі та представникам українських організацій. Ми – велика «всесвітня Україна», яка сильна тим, що разом колядує!

Миру в державі, любові у серцях, злагоди, прекрасних колядок, сімейної радості біля ялинки, смачної куті, успіхів, усмішок, кріпкого здоров'я та Нового, кращого і Щасливішого року бажає

Головна управа
Об'єднання українців у Польщі

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ!

Тож величаймо і славимо Його!
В родинній атмосфері нашими колядками
і розмовами про цю таємницю світу станьмо
сердечнішими одне до одного,
а будемо сильнішими і кращими та подолаємо
усі життєві перешкоди.
Нашим членкиням та їхнім сім'ям бажаємо
насамперед непохитного здоров'я,
обереження себе від пандемічного зла, а також
надії, що прийде ще гарний час для життя та
вільного родинного розвитку і щастя.
Щоб у 2022 році не забракло світла в наших
душах до наступного року.

Союз українців у Польщі

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Пластуни принесли
Вифлеємський вогонь миру

Кожного року перед Різдвом на місці народження Ісуса Христа запалюють Вифлеємський вогонь миру, який скаути передають у різні країни світу. Українським громадам у Польщі вже багато років вогонь вручають пластуни. У цьому році, незважаючи на пандемію, вони теж організовували передачу. Завдяки пластунам Вифлеємський вогонь потрапив до Посольства України у Варшаві, до храму у Любліні і Вроцлаві та інших міст. До і під час Різдва кожен може взяти його і понести до своєї домівки, до чого й закликають пластуни.

Мистецька стипендія
для молодой українки зі Щеціна

17 грудня в Щечіні відбулося офіційне вручення мистецької стипендії мера Щеціна. Однією зі стипендіаток стала молода українка Ольга Врага. 12-річна дівчина навчається у 7 класі початкової школи. Також вона вчиться гри на фортепіано в 5 класі музичної школи ім. Тадеуша Шеліговського в Щечіні. Як розповідає її мама Анна Врага, Ольга з дитинства проявляла музичний талант і дуже любила співати. Також розвивалася артистично, зокрема відвідувала заняття ансамблю пісні і танцю «Щечиняни».

«Вона завжди любила музику та спів, а фортепіано обрала після того, як у школі відбувся урок про Шопена. Тепер донька каже, що ми б, мабуть, не вижили, якби вона вдома займалася грою на скрипці», — сміється Анна Врага.

У минулому навчальному році, попри пандемію, дівчина брала участь у міжнародних змаганнях, де стала лауреаткою. Зокрема посіла 1 місце на Міжнародному онлайн-конкурсі юних піаністів «Lviv Kawai Christmas».

Виступала також у філармонії в Щечіні, де брала участь у сімейному концерті «Król Maciuś I». «Вона навіть соло співала», — додає мама.

Молода українка не лише навчається у початковій та музичній школі. Ольга також відвідує уроки у пункті навчання української мови в Щечіні.

Підтримай Народний дім
і отримай сувенір

Мабуть немає читача тижневика «Наше слово», який не чув би про український Народний дім у Перемишлі. Кожен з нас може підтримати його діяльність та відбудову, яка весь час триває. У вигляді подяки можна отримати цікаві сувеніри. Саме таку акцію на завершення старого року придумали перемишляни.

За пожертву в розмірі 50-99 злотих жертводавець отримає в подяку керамічний магніт з логотипом Народного дому, натомість за 100-149 злотих — керамічне горнятко з логотипом НД. За пожертву 150-249 злотих на вашу адресу надішлють календар з чарівними фотографіями лемківських церков (Видавництво LIBRA) і диск гурту автентичного співу «Крайка» з Перемишля. Коли вплатимо 250 злотих і більше, можемо розраховувати на магніт, горнятко, календар з церквами і диск «Крайки». Додатково для найбільш

щедрого жертводавця ансамбль «Крайка» запише колядку з присвятою. Усі деталі знайдете на фейсбук-сторінці НД (Narodnyj Dim – Dom Ukrainiński).

«Всі жертводавці отримають три виняткові відкритки, які передають неповторну атмосферу Народного дому», — додають автори акції.

Пожертви слід вносити на рахунок:
76 1240 2568 1111 0010 9837 7207
Związek Ukraińców w Polsce Oddział w Przemyślu
ul. T. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl
з позначкою (tytuł wpłaty) «darowizna na działalność statutową».

Успіх молодого скрипаля з Варшави

Розповідаємо про восьмирічного Остапа Слободянюка. Хлопець взяв участь у конкурсі музичних талантів для дуже обдарованих та творчих дітей «Кліф підтримує таланти» (Klif Wspiera Talenty — пол.). Його організував будинок моди «Klif» у Варшаві та Галерея «Klif» у Гдині у співпраці з фондом «Джерело творення» (Fundacja Źródło Tworzenia — пол.). Діти презентували свої музичні таланти на записах, які були оприлюднені у соціальних медіа. Опісля глядачі могли голосувати онлайн.

Остап став лауреатом призу «Глядацькі симпатії», набравши найбільшу кількість вподобайок у соціальних медіа. Завдяки цьому, молодий українець отримав грошову нагороду і можливість записати відеокліп.

Остап брав участь у сольних та камерних міжнародних конкурсах та є володарем багатьох нагород. Зокрема він є лауреатом Гран-прі в I категорії на щорічному XIX Міжнародному конкурсі скрипалів «Янко Музикант» у Сохачеві біля Варшави, який відбувся онлайн. Успіхи на конкурсах, напевно, підштовхують його до подальшої праці. Остап Слободянюк на скрипці грає вже від своїх трьох років. Його старший брат теж грає на цьому інструменті. Крім музики, хлопець любить грати в настільний теніс.

Світова прем'єра вистави
про кримськотатарських політв'язнів

17 грудня у Польському театрі імені Арнольда Шифмана у Варшаві відбулась світова прем'єра документального перформансу «Крим, 5-та ранку». Його авторами є українські драматургині Наталя Ворожбит та Анастасія Косодій. Українки створили перформанс на основі інтерв'ю з 11 ув'язненими цивільними журналістами та їхніми родинами. Про це інформує Посольство України у Польщі.

До проекту у Варшаві долучилися актори Польського театру. Що цікаво, у перформансі взяли участь також лідери думок, зокрема: Малгожата Говсецька — віцемаршалок Сейму Польщі, Андрій Дешиця — посол України в Польщі, Мацей Пйотровський — експерт у справах України, журналістка Б'янка Залевська, Данута Пшивара — голова Ради Гельсінського фонду з прав людини, Мирослава Керик — голова фонду «Наш вибір», Недім Усеїнов — кримськотатарський активіст і представник Координаційної ради Світового конгресу кримських татар у Польщі.

Українська прем'єра документального перформансу відбулася у листопаді минулого року у Міжнародний день припинення безкарності за злочини проти журналістів.

Проект «Крим, 5-та ранку» реалізується, щоб повернути увагу світового суспільства до порушення прав людини на тимчасово окупованому Кримському півострові. Проект складається з документа-перформансу «Крим, 5-та ранку», однойменної книги-п'єси з інформацією про героїв проекту, інтерактивного сайту, а також кампанії з підтримки політв'язнів та їхніх родин у Криму, долучитися до якої може кожен.

Купи календар і підтримай тих,
хто відновлює українські пам'ятники

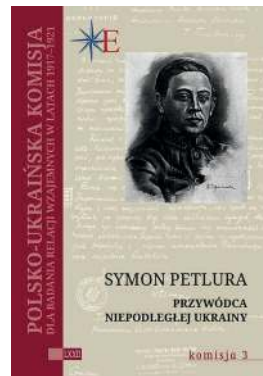
Товариство «Магурич» видало календар на 2022 рік. Що цікаво, він є двомовний — польсько-український. «Наша діяльність останніми роками значно більшою мірою, ніж раніше, залежить від донорів, яким не лише ми є довіку вдячні», — можна прочитати на фейсбук-сторінці організації, яку очолює Шимон Моджеєвський.

Товариство «Магурич», яке ремонтує в основному українські цвинтарі на території Польщі, цього року відзначило 35 років. Для того, щоб воно могло існувати 36 рік та наступні, потребує підтримки. Тому заохочуємо купити календар «Магурича» на 2022 рік. Його можна отримати, якщо жертвуєте на статутні цілі організації не менше 60 злотих.

Пожертви з позначкою (tytuł wpłaty)
DAROWIZNA NA DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWĄ K
слід внести на рахунок:
Stowarzyszenia Magurycz
52 1020 1026 0000 1102 0118 9554
Kod BIC (Swift): BPKOPLPW

Якщо хтось хоче отримати більше одного календаря, треба у заголовку (tytuł wpłaty) додати відповідну цифру після букви «K» і помножити пожертву на кількість бажаних примірників. Якщо Ваша адреса, на яку має бути надісланий календар, відрізняється від тієї, яка вказана в переказі/платежі (przelewie/wpłacie), будь ласка, надішліть її на адресу електронної пошти: szymon.modrzejewski@gmail.com або на фейсбук організації. Більше інформації — на фейсбук-сторінці Товариства «Магурич» (Stowarzyszenie Magurycz).

Нове видання про Симона Петлюру

У Варшаві вийшла книга відомого польського історика, дослідника, науковця університету Марії Кюрі-Скłodовської з Любліна д-р Мирослава Шуміла «Симон Петлюра. Лідер незалежної України». Ця книжка вийшла за підтримки Студії Східної Європи Варшавського університету. Симон Петлюра відіграв провідну роль в Українській національній революції 1917-1921 років, а потім був лідером української еміграції. Він — символ боротьби за українську незалежність. Однак навколо його персонажу виникло багато міфів і стереотипів. Їхнім джерелом була передусім радянська пропаганда, яка понад 70 років запекло боролася з Петлюрою. Тому після відновлення незалежності України в 1991 році його постать намагалася пробитися крізь пласти негативної пропаганди, щоб зайняти належне місце в історичній пам'яті українців. Метою видання цієї книжки є ознайомлення читачів з вибраними проблемами діяльності Симона Петлюри як лідера УНР під час боротьби за незалежність та в еміграції, обставинами його вбивства більшовицьким агентом та суду над убивцею, процесом формування його іміджу в очах українців від періоду революції до нового часу. Даний том створено в межах роботи Польсько-української комісії істориків з вивчення взаємовідносин у 1917–1921 роках. Згідно з правилами, прийнятими у виданнях комісії, том є двомовним.

Сергій Порвчук

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**
Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

Конкурс колядок – у новій формі

У Більську-Підляському відбувся XVII Міжшкільний конкурс колядок і пасторалей «Бог ся рождає, зірка сіяє», спрямований до молодих виконавців українських колядок. Пройшов він як завершальний захід проекту «Майстер-класи української культури для дітей і молоді „До джерел”».

Упродовж усього року Союз українців Підляшшя в межах проєктів, фінансованих з дотації міністра внутрішніх справ і адміністрації Польщі, проводив різноманітні заходи для учнів садочків і шкіл, у яких ведеться навчання української мови в Підляському воєводстві. Це були, в першу чергу, майстер-класи, заняття з історії, мистецтва, етнографії, давнього будівництва, фольклору. У межах програми „До джерел” відбувалися також екскурсії для українських учнів до цікавих місць на Підляшші – музеїв, са-кральних об'єктів, будинків культури, місць історичної пам'яті. Окрім того, елементом програми були зустрічі з колядуванням та новорічна ялинка на початку року, а також грудневий конкурс «Бог ся рождає, зірка сіяє».

У 2021 році, попри пандемію коронавірусу, майже всі дії проєкту «Майстер-класи української культури для дітей і молоді „До джерел”», а також остання його дія – конкурс колядувань – відбувалися у стаціонарній формі. Це тішить, оскільки сенс програми – це пізнавати на практиці, в безпосередньому контакті різні елементи народної традиції Підляшшя.

▲ Лауреатки I місця – Юліанна Ляшевич та Емілія Зузанна Королько

Міжшкільний конкурс колядок і пасторалей «Бог ся рождає, зірка сіяє» пройшов 17 грудня 2021 року в Більському будинку культури. У ньому взяли участь діти з Початкової школи № 4 у Більську-Підляському та Шкільно-дошкільного комплексу в Черемсі. На жаль, не змогли прийхати учні з Білостока.

Цьогорічні «колядні змагання» пройшли у зміненій формі. Минулими роками, а треба підкреслити, що конкурс відбувся вже сімнадцятий раз, можна було на ньому співати колядки різними мовами. Тому він проходив під гаслом польською мовою «Bóg się rodzi, gwiazda wschodzi». На цей раз вперше провели змагання виключно для дітей зі шкіл, у яких відбуваються заняття української мови – для виконавців українських різдвяних пісень.

У конкурсі брали участь лише солісти, дуети, тріо, квартети і квінтели. Переважали загальновідомі українські колядки.

«Такі виступи – це нагода вийти перед публікою, відважитися, – підкреслила Катерина Томчук, учасниця журі, яка сама багато років співала в Українському ансамблі пісні і танцю „Ранок” з Більська-Підляського. – Тут є малі форми, нема великих ансамблів, тому не всі діти хочуть виступати. Деякі на репетиціях співають гарно, але на конкурсі не хочуть, бояться. Коли діти співають у більшому ансамблі, то вони сміливіші, а тут усе-таки треба заспівати соло або в дуєті, а це набагато складніше».

Журі оцінювало учасників у трьох вікових категоріях – I-III, IV-VI і VII-VIII класи початкової школи. Безсумнів-

но, найкраще виконання представили старші дівчата – Юліанна Ляшевич та Емілія Зузанна Королько з Більська-Підляського, які заспівали в дуєті колядку «Спи Ісусе, спи». Перші місця зайняли також дуєт Вікторія Гаврилюк і Ніколя Голодок та солістка Катерина Парфінюк з наймолодшої вікової групи. Переважали однак треті місця та відзнаки. Багато дітей і молоді не приховували розчарування – вони все-таки розраховували на кращі місця.

«Ми виступали з колядкою „На Рождженіє, на вдєвленіє”. Готувалися в ансамблі. Спеціально для конкурсу згуртувалися з найближчими колежанками. Нас співало п'ять дівчат, і ми зайняли третє місце», – сказала Іларія Токаюк. На запитання, чи сподівалися вищого місця, дівчата, які виступали в квінтелі, відповіли, що так.

Конкурс «Бог ся рождає, зірка сіяє» започаткував дуже популярні останніми роками на Підляшші колядні заходи, які будуть проходити увесь січень та й навіть іще в лютому в садочках, школах, при парафіях та в осередках культури. Помітне місце серед учасників будуть займати саме діти і молодь, які вчать української мови у підляських школах. Це дуже добра нагода продовжувати колядні традиції серед наймолодших та, звичайно, розвивати співочі здібності молодого покоління. ■

Людмила ЛАБОВИЧ
Фото авторки

Миколай на Помор'ї

Дитячі заходи інтегрують громаду

Попри пандемію, святий Миколай був дуже щедрим для дітей з Помор'я. Подарунки отримали всі, хто навчається в українській школі у Білому Борі та пунктах навчання української мови у Валчі, Інську, Колобжегу, Кошаліні, Старгарді, Тшебятіві, Щеціні та Щецінку. У Кошаліні додатково подарунки одержали хлопці та дівчата з німецької та ромської меншин.

У пакунках діти знайшли солодощі, іграшки та різні ігри. Миколай підготував понад 400 пачок. Проєкт координував Кошалінський та Щецінський відділи ОУП, а також товариство «Просвіта». Бюджет проєкту – 20 тис. зл.

«Організовуючи на місцях дітям свято Миколая, ми хотіли відбудувати нашу громаду. Бо ж з дітьми прийшли батьки, а то й дідуся і бабусі, які за останні два роки пандемії не надто активно були задіяні ні у церковних, ні в культурних подіях, організованих ОУП або іншими організаціями. Натомість дитячі заходи інтегрують нашу громаду, тим більше тоді, коли діти активно самі беруть участь у них», – каже Роман Білас, голова Кошалінського відділу Об'єднання.

Під час свята не лише діти отримали подарунки, вони обдарували батьків та бабусь і дідусів своїм співом. У Кошаліні

Кошалін

Колобжег

учнів з пункту навчання української мови підготувала сестра Анатолія Магура, яка навчає релігії, та Вікторія Федотова, диригентка дитячого хору «Первоцвіт» та новоствореного вокального ансамблю «Інтонатія».

«Будь-який привід – хороший, щоб згадати одне про одного і побажати собі взаємно всього найкращого та найзаповітнішого. Нехай для нас таким приводом стане День Святого Миколая!», – написали на фейсбук-сторінці організатори товариства «Майстерня», яке активно працює саме з дітьми.

Кошти надало Управління маршалка Західнопоморського воєводства в межах Програми підтримки національ-

них та етнічних меншин. У рамках цієї програми для всіх національних та етнічних меншин, які живуть у Західнопоморському воєводстві, на різні культурні заходи протягом минулого року виділено 190 тис. зл. Фонд був створений 2015 року, коли головою комісії бюджету та фінансів був д-р Ян Курята – кошалінський самоврядник. Він за поданням національних та етнічних меншин зумів переконати тодішніх депутатів західнопоморського сеймику у важливості бюджету для національних та етнічних меншин. ■

Анна ВІННИЦЬКА
Фото надані організаторами заходу

Щецінек

Білий Бір

ГРОМАДА

Діти, народжені у 2021 році

Максим-Володимир Стрілка 28.1.2021,
Гданськ, батьки – Тарас Стрілка і Емілія Пиж

Миколай Гойсак, вага – 2410 г, зріст – 50 см,
Лігниця

Ніна-Марія Котовська, вага – 2800 г,
зріст – 50 см, 5.03.2021, Гданськ, батьки
– Оля і Дарій

Ігор-Петро Музика, вага – 4000 г, зріст
– 54 см, 18.05.2021, Кошалін, батьки –
Клавдія і Петро Музики

Борис Патра, вага – 3900 г, 26.02.2021, Ольштин, батьки – Орест та Наталя Патри

Ліліана Камінська, вага – 3350 г, зріст
– 52 см, 26.09.2021, Познань, батьки –
Александра і Славомір

Григорій Стасяк, вага – 4120 г, зріст –
55 см, 21.05.2021, Щецін, батьки – Рокса-
на Цилюпа та Славомір Стасяк

Тимофій Федотов, вага – 4500 г, зріст – 58 см, 26.07.2021, Кошалін

Зоряна Семків, вага – 2930 г, зріст –
54 см, 5.10.2021, Гданськ, батьки – Окса-
на і Петро

Артем Зрада, вага – 3160 г, зріст – 55 см,
7.05.2021, Пщина (Сілезія)

ГРОМАДА

Ніна-Єва Костик, вага – 3100 г, зріст – 55 см, 12.01.2021, Краків, батьки – Ольга та Андрій Костики

Оріана Логін, вага – 3150 г, зріст – 51 см, Пенєнжно, батьки – Оріся і Андрій Логіни

Калина Шляхтич, вага – 3010 г, зріст – 53 см, 08.03.2021, Зелена Гора, батьки – Івона та Роман

Семен-Михайло Вітек, вага – 3380 г, зріст – 54 см, 18.04.2021, Колобжег, батьки – Софія і Павло Вітеки

Семен Кушак, вага – 2940 г, зріст – 54 см, 22.05.2021, Гданськ, батьки – Ася і Петро Кушаки

Максим Сулим, вага – 2960 г, зріст – 55 см, 31.05.2021, Пемпово, батьки – Магдаліна та Мирон

Теодор Шахмат, вага – 3570 г, зріст – 55 см, 3.01.2021, Перемишль, батьки – Дарія і Михайло Шахмати

Стефан Кіх, вага – 3780 г, зріст – 55 см, 11.05.2021, Гданськ, батьки – Ярослав та Ірина Кіхи

Юлія Зарічни, вага – 3240 г, зріст – 54 см, 23.05.2021, Гданськ, батьки – Емілія та Павло

Віктор Халупа, вага – 3770 г, зріст – 57 см, 30.09.2021, Битів, батьки – Патрик Халупа та Аліна Гарник

Косма Геля, вага – 3600 г, зріст – 57 см, 29.01.2021, Вроцлав, батьки – Олена та Дем'ян Гелі

Борис Ванкевич, вага – 3790 г, зріст – 57 см, 07.12.2021, Гдиня, батьки – Ганна та Павло

Тимотеуш Здуњчик, вага – 4100 г, зріст – 58 см, 11.10.2021, Картузи, батьки – Марія і Ярослав

Костянтин Юрчишин, вага – 2850 г, зріст – 53 см, 01.06.2021, Варшава, батьки – Ксеня та Богдан Юрчишини

Олена-Марія Колосівська, вага – 3710 г, зріст – 57 см, 12.11.2021, Щецін

ГРОМАДА

Іванка Гнатюк, вага – 3780 г, зріст – 58 см, 10.01.2021, Рабаціно, батьки Микола та Оксана

Лукаш Гарасим, вага – 2860 г, зріст – 47 см, 22.05.2021, Щецін, батьки – Аліна і Данель Гарасими

Марцель Садлаковскі, вага – 3220 г, зріст – 52 см, Туя

Леон-Павло Стрілка, 02.03.2021, вага – 3370 г, зріст – 53 см, Ряшів, батьки – Вікторія і Кирил Стрілки

Зоряна-Юлія Баран, 24.09.2021, Кошалін

Емілія-Варвара Бунда, 10.12.2021, Ельблонг, батьки – Іван та Кароліна

Юрко Оверко, вага – 3830 г, зріст – 56 см, 09.11.2021, Гданськ, батьки – Ольга та Радослав Оверки

Ігор Роман, вага – 3080 г, зріст – 54 см, 21.06.2021, Щецінек, батьки – Оксана та Адам Романи

Юліан Ортинський, вага – 3300 г, зріст – 53 см, 25.03.2021, Ольштин

Юліан Чайковський, вага – 3460 г, зріст – 54 см, 14.07.2021, Краків, батьки – Іванна та Костянтин

Олександра Гринюка, вага – 3800 г, зріст – 56 см, 05.08.2021, Краків, батьки – Івона та Петро

Пилип Солтисик, вага – 3390 г, зріст – 56 см, Велічка

Што старше?

Сумнівів не мам, старша єст кура, не яйце, але тепер прецін не час на бесіду о яйцях. До Великодня ищы далеко, а кед розходит ся о Різдвяны Свѣта, то не знам, што старше - яличка ци повазничка? Выходит на то, же запізно над тым зачал єм думати и не є юж за барз кого о сесе ся зьвідати. Прибувати-м, прибувал, але кого бым ся не зьвідал, то, на жаль, память юж не тота. Кед яка така ищы, то люде знают лем тівко, што и я, адже не за дуже. Так то юж нераз єст, же кед человек гідны роки має, то тото ци сесе може тямити юж лем як без мглу, або нич не тямит. Памятьом за далеко не годни сме зайти, все вздриме лем тото, што видно з гірky власного жытя, або сесе, што жые ищы в стрямбах запам'ятаных оповідань наших родичів и дідів. Добрі мают тоты, котрым терпець ся не гурвал и слухали оповідань, не раз повтаряных, котры в нашім умі сотворили образы старины. Тепер з великом шаном можеме їх викликати з памяти.

Старша повазничка?

Кед памятьом зайду до дітинячих років, виджу лем яличку, аж в недітинячих Різдвяных Свѣтах было так, же нераз мали сме повазничку, а не яличку. Бо не было охочого до ходжыня по лісі за яличком. Нераз при пецу задержали нас великы сьнігы, а часом лем неохота, фрас знає одкале на человека приходяща. Часами винне было и едно и друге. Ціве-м жытя жыл на селі, а ту по правдиву яличку до міста ся не іхат. Аджи товды, кед нхто носа з хыжы не хотіл высьцюбити, то и так в Різдво без свѣтоточного пристроїня сме не оставали. Дака гарда голуз все ся ближе хыжы нашла и товды мали сме повазничку, а не яличку.

Кед глубше піду в память, тямит ся мі лем яличка, але кед зробит тото моя жена, видит яличку и повазничку. Гродил єм ся и выріс на Чужыні,

адже хыбаль нич в тім чудного, же на маленькім рускім острові, створенім моїма родичами, зо вшыткых стран облянім польском націом, хыбаль зато в нас юж лем яличка існувала (повазничка бы нас виріжняла). На Шлеску, закла уйко Василь жыли, все мали сме правдивы, привозили їх аж з-за Явора. Кед уйка бракло, юж лем непахнячу мали сме, адже штучну. Пластикова яличка през нас, діти, з таком самом радістьом была витана як скорше ялицьова. Уйкова з-під Явора до гнеска жые в мої памяти, тепер знам, же товды не пахла мі так міцно Лемковином як родичам. Они хыбаль при уйкові яличці частішше и теплішше ей споминали. Малы діти не лем кобасы од разу не ідят, дуже річы не видят такыма якыма справді сут. На жаль, так єст не лем з дітми, старшы часами тіж так мают, же вшыткого, што видят, не розуміют. Но штож, не вшыткы вырастає з

дітинячих років, прецін медже нами сут такы, котры и днес бесідуют (и то голосно, чужым тіж), же добрі ся стало, што нас з гір выгнали. Кед таке чую, од раз приходит мі на ум, през атеїстів все промовчане, кед з Библиї цитували, же Бога ніт: Безумний подумал в умі своїм (Пс 14, 1).

Моя жена, хоц гродила ся и росла на Лемковині, в рідні хыжы, то так як и я жыла на рускім острові. Острів створений ей родичами праві зо вшыткых стран обливали воды польской національности. Хыбаль были аджи небезпечнішшы, відомо в горах не лем воды сут быстрішшы. Нашых в ріднім селі по выселеню остало як на лікарство, уйко повідали, же нераз міліція робила в хыжы ревизию, фрас знає чого глядали. Поліцаї може и знали, але не повідали, лем всядиваль рили. Раз нашли церковну книжечку и ся зачало, бо была записана кирилицьом, а не латинком. Бурю розогнал аж комендант, своїх підвладных беручы до рапорту.

Адже в наші памяти сут величезны ріжниці, в ей споминах єст правдива яличка, котру все няньо зо свого ліса приносили, а в нас, як юж знате, было ріжні. В моїх дітинячих очах яличка была чымси більшым од повазничкы, а гнешні свѣт вартости обернул ся мі о 180 стопни, адже тепер гором єст повазничка. Дішов єм до того, же повазничка єст од давна наша, а яличка колиси была нам чужа. Пришла до нас, так як и до польских хыж, з німецкой культуры. Предкы прецін од 1772 рока аж до 1918 жыли в Австрії (од 1867 в Австро-Угорскім Цісарстві). Присутність яличок в наших хыжах не єст проявом польонізації, германізації тіж не єст. Яличка єст доказом прониканя ся культур. Того, што добре и красне не затримаш в межах національности, віры ци віроісповіданя. Краса и добро має загальнолюдске лице, того роду вартосты сут понадхристияньскыма прикметами. Повазничка и яличка переказуют тото само, приносят человеку Добру Новину. З дітиньства памятам, же на вершку нашой яличкы не было шпіца, а все звершала ей выфлеємска зьвізда, котра свѣтлом голосила, же Месия ся нам народил.

Різдвяны прикрасы а Різдво

Гнеска яличку зберают не лем християне. Атеїсты в своїх домах тіж ей прецін мают, хоц в Бога не вірят, адже в Месию тым барже. Гнеска збераня яличкы стало ся юж свѣцкым звичаєм. Не вірят в народжыня Месии, але за то, же выросли в віруючих родинах и серед сусідів, з яких більшість то християне, аджи ім в часі рідзвяных ферий барз бы бракувало домашньої яличкы. Прецін, як кус лем люде забудут о Вшыткїх Свѣнтых, яличка юж од половини листопада всядывал єст ставляна. На міських пляцах и перед міськыма урядами ставляны сут великы, а малы и чысто невеличкы око наше тішат, и позерают на нас з виглядів праві же кожного склепу. Яличка красні вбрана стоїт си и перед неедном хыжом, в ночы праві вшыткы свѣтят.

Неедны бесідуют, же то таке свѣтоточне и заздрят, же в наше Різдво тако-

го юж не є. За того рода «свѣтоточным» настроєм нич а нич не тужу. Не зрозумте ня зьлі, все достерігам свѣтоточны прикрасы и їхню красу си ціню. Всяди, де гвойду, чую коляды, товды справді чловекови на серци робит ся приємні и душа радіє, але мі того вшыткого до шесьця не треба. Кед приде наше Різдво — свѣтоточний настрій мам в серци.

Раз было так, же латинське Різдво переживал єм во Львові. Уявте собі мое зачудуваня, кед заходил єм до єдної, другой ци пятой крамниці, а в ухо впала мі тихіся польска або наша коляда. В дверьох єдного склепу была картотчка: Заразі ся вертам. Склепничка справді зараз вернула и незвідувана о причину признала ся, чом на хвилю склеп заперла. Была на рідзвяні гостині в знакомого Поляка, котрий ту поруч жые. Не їхне свѣто было, але шанували го, бо єст велике.

Кому свѣчку, а кому огарик?

Барз добрі знам, же яличка уставлена в крамничнім вигляді и на пляцу єст мила оку, але ци має зближати нас до Бога, того юж не єм такий істий. Може и дакого зближыт, не перечу, але переконаний єм, же має нам припоминати, же не купили сме ищы презентів під яличку, же о жені, або о дітьох, або о собі не памятали сме. Кед виджу уличны або склеповы рідзвяны прикрасы, кед всядываль чую свѣтоточны напівы, то припоминат ся мі карикатура навязуюча до екуменічных обряд з Патмос и Родос. Представників трьох великих Церков вказано на ні в часі єдної з перерв медже важныма релігійныма загальнохристияньскыма обрадами. Вказано їх як над берегом моря сой одпочывають од трудных міжконфесійных розмов. Мудреці сідили не разом, а в осібных кругах. По одязі легко мож было познати в котрім крузі сідят протестанты, де засіли латинники, а де православны. Вшыткы радили о Бозі, зато сідили в колесі, котре єст символом Бога. Бесідували о тім самім Бозі, але тепер лем медже своїма была бесіда, каждый ради лем в своїм крузі. Декотры цікаві зыркали, хотіли підозріти, што діє ся в інших кругах. Каждый себе мал за ліпшого християнина, правдившого и мудрішого од інших. Видно было, же каждый круг крутил ся лем в коло власной оси, каждый переконаний был, же лем они Бога знают и хвалят дуже краще од інших. Бог на ілюстрації тых „спільных” и екуменічных бесід тіж был зображений. Исус Христос сідил в четвертім крузі, не присіл ся до жадного з трьох вишше згаданных кругіл, приєднал ся до діти, помагал ім носити воду з моря до ямы, котру си выбрали. Скорше море друшляком до дітинячой ямы перелієш, ніж мудреці Бога зрозуміют.

Здає ся мі, же барз подібні єст з грудньовыма крамничныма и всядываль присутныма рідзвяныма прикрасами. По-мойому, в них ніт Бога, видит Го хыбаль лем тот, хто Бога носить в собі. Міркуйме, жебы мамона з рідзвяных прикрас очы нам собом довше юж не мамила. ■

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА

Різдво Христове 2021

Стоять розмолені, засніжені ялинки,
Серед білих гір
Заблуканий птах скинув з галуззя сніг.
В Україні весь час гинуть люди
Москаль рие, розкопує,
І країну Русі розбирає!
Ще, ще – путлер ненасичений,
Гад, з диких, нехрещених москалів.
А на передовій, біля Маріуполя,
На сіні, серед вибухів бомб,
Христос народиться,
І нас освободить.
Пам'ятаймо про те, як
Юди з Заходу зрадили Україну,
Пам'ятаймо, що зрадять Христа
та Україну черговий раз.

Олександр Маслей

Об'єднання лемків

бажає Вам

Спокійних, розмолених Різдвяних Свѣт,

Бо молитва помінєє владу,

І мир Вам принесе.

Христос нам народився,

Зрозумійте народи!

Христос раждається!

Славимо Його!

Фото з архіву героїні статті

Феномен української казки

Фольклор – це потужна база для розвитку дитини і природний спосіб на прививання українства. У своїй професійній діяльності тілює в життя цю практику **Олена Карівець**. Вона працює з малюками у прицерковному садочку в Ольштині.

Твоє вчителювання — це свідомий вибір чи життєва випадковість?

Олена Карівець: Свідомий вибір — це праця з дітьми. Я з ними працюю вже 15 років. А чи в школі, на таборах чи садочку — це вже етапи мого вибору (іноді випадковості, які потім стають досвідом). З кожним роком розумію, що хочу займатися більш спеціалістично. Зараз більшість часу працюю з хворими дітьми, неповносправними, з родинами, які мають психологічні проблеми тощо.

Чому саме з ними?

Я просто цим горю, мені ніколи не стає нудно. Чому саме — точно не можна пояснити. Просто так є. Свою працю з дітьми починала на пластових таборах, пізніше працювала вчителькою української мови в ліцеї у Білому Борі. Це все досвід, який формував мій подальший розвиток.

У такому разі чим приваблює навчання малюків у садочку?

Тут береш участь у перших роках розвитку дитини і можеш сприяти тому, щоб він був правильний, зокрема, у сенсорному плані. Вік від нуля до 5-6 років — це база для подальшого розвитку. Перші роки дитини — також найкращий момент для вивчення рідної української мови та пізнання традицій. Це все залишиться на потім і буде природньо розвиватися. Якщо цього забракне, то присвоєння рідного відбуватиметься штучно і, як все штучне, рано чи пізно може зникнути.

Розкажи, як проходить цей природний процес на твоїх заняттях?

Моя перша вища освіта — це музична фольклористика в Київському національному університеті ім. Т. Шевченка. Фольклор — це те, що в нашому серці, воно природне і ніколи не обманює. Це надбання багатьох поколінь. На заняттях поєдную український фольклор із спеціалістичним знанням про сенсорний розвиток дитини — це навчання через пісню, танець, загадки, а в першу чергу через казку. Фахові дослідження показують, що забави пальчиками позитивно впливають на розвиток мозку. Наші предки, хоч не знали цієї науки, то більшість забав з дітьми проводили саме активізуючи ручки чи ніжки своїх дітей. Зараз про це пишуть дипломні роботи, а наш народ просто це знав! Це й та сенсорика, якою займаюся з дітьми. Всі фольклори світу мають таку сенсорну базу з дитячими іграми, дотиком, масажем,

Фото з архіву героїні статті

підкиданням дітей чи підстрибуванням. Я зосереджуюся на нашому українському фольклорі, бо він мені найближчий до душі, і вважаю його дуже справжнім. Отже, у навчанні я поєдную українські народні та культурні надбання з сучасними фаховими знаннями.

Чи цей старенький фольклор має шанси у зіткненні із сучасними іграшками, якими просто закидані діти?

Таке запитання ставить багато батьків, які хочуть зберегти рідні традиції. Коли дитина йде до садочка, то вона має там подарунок на Миколая 6 грудня, потім йдуть до «Країни Миколая», де отримує черговий. А ще пізніше 19 грудня — Миколай за українською традицією. Отже, маємо трохи балагану, який самі робимо дітям у головах.

Можна якось це упорядкувати?

Напевно, не варто протистояти. Краще в якийсь спосіб пристосуватися. Тут ми повертаємося до початку розмови. Якщо дитині дати вдома базу щодо мови, культури, традиції та релігії, тоді вона не буде мати проблем з безпечним присвоєнням новинок цього світу. Отже, хай собі буде «Щенячий патруль», але він може бути й українською мовою. І не мусить його бути стільки в житті дитини, щоб перевищував кількість українських пісень, героїв казок тощо. І якщо навчиш дитину говорити українською змалку, то будеш тішитися

й тоді, коли вона почне говорити польською. Бо ти знаєш, що вона має основи і української вже ніколи не забуде. Це саме стосується й традиції та культури. Причому то не садочок і потім школа є базою для розвитку дитини. Базою є сім'я!

Навчаючи української, працюєш вже з якимись основами винесеними дітьми з дому, чи починаєш з нуля?

Буває по-різному: маю більш і менш свідомих дітей. Деякі батьки з різних причин не змогли навчити їх української мови. Але якщо вони приводять дитину до такого садочка, то вони вже роблять перший крок, щоб щось наздогнати. Шлях буде тяжчий, ніж би дитина природньо знала мову, але тут не все втрачено. Маю й дітей мігрантів, які мають базу і ознайомлені зі змістом українських казок. Але в них інша проблема — їм інтенсивно потрібно вивчати польську мову і традицію, щоб нормально функціонувати у новій країні. На заняттях я йду своїм шляхом. Дитина насправді дуже швидко вбирає в себе нову мову чи звичай, правила та принципи. Я просто веду заняття, розуміючи, що кожна дитина має свої потреби. При цьому діти швидко звикають до того, що все відбувається українською мовою. Треба спостерігати за реакцією. Бо якщо ти розкажеш або співаєш впродовж 2 хвилин і бачиш, що дитина зовсім не знає хто такий Ведмідь, або

Лисичка-Сестричка, то тоді вставляєш польською мовою конкретні слова для пояснення. В дитини тоді вмикається асоціація: ведмідь — niedźwiedź, коричневий — brązowy. Отже, можна давати короткі вставки, щоб дати дитині почуття безпеки. Є також певна схема — щотижня маємо головну тему, тобто українську казку. До неї завжди є якась майстерка, де діти виконують пластичну працю. Є пісня, танок, рухова забава. Я хочу також, щоб діти ставали відважнішими. За результатами досліджень, діти, які змалку виступають на сцені чи вчать пісень, потім мають менші проблеми з загальним розвитком, а в перспективі зі співбесідою чи працевлаштуванням. Моєю мрією є те, щоб у навчанні та загалом в польських школах відійти від штучного засвоєння знань. Бо це не може бути так, що дитина впродовж години тільки малює або слухає казку. Дітям все треба пояснювати через рух. Недавно у нас було заняття на основі казки «Рукавичка». Семеро дітей пробувало вміститися у спальнику, уявляючи собі, що саме він є цією рукавичкою. І вони своїм тілом розуміли, що ведмідь-набрід дійсно міг тут вже б не поміститися. Отже, засвоєння знань через досвід — спосіб, щоб дитина найкраще запам'ятувала. Розвиток емоцій, пізнавальних функцій, великої та малої моторики — це все відбувається у нас на основі українського фольклору з його усіма іграми, забавлянками, загадками, приказками, пальчиковими забавами тощо. Знову-таки фахові психологічні дослідження говорять, що якщо до третього року життя спілкуєшся з дитиною будь-якою мовою, то дитина її засвоює. На практиці це відбувається так, що не покажеш дитині ложку і не говориш, що англійською вона називається «спун» (spoon). Просто даєш і кажеш: тримай спун. Дитина це засвоює. Вона наслідує. У такому віці вона в першу чергу — спостерігач. До третього року її мозок таким чином засвоює дуже багато інформації. А ті слова, які використовуються часто, залишаються у пам'яті. Водночас після третього року життя не часто вживану інформацію мозок вважає непотрібною і її відсіює. Українська казка має у собі усе, що необхідне для розвитку малої дитини. Слухаючи казку, дитина рахує, повторює, пізнає фігури, вчиться про природні явища, бачить наслідки брехні. З'являються усі емоції, характери. Там навіть ланцюг живлення в природі прихований (пл. — łańcuch pokarmowy). Українські народні казки надзвичайно терапевтичні. Я ними захоплююсь. Вони геніальні!

Батьки інколи побоюються, що введення тільки української мови на початку розвитку дитини потім може негативно позначитися на вивченні польської. Як це прокоментуєш?

Це міф, хоч з такими твердженнями доволі часто зустрічаюся в різних дискусіях. Мене і чоловіка теж про це питали, бо наші діти, йдучи у садочок, реально не говорили польською мовою. Нас питали, чи ми не вважаємо, що скривдили своїх дітей. Очевидно, що ні, бо діти насправді постійно ослуховувалися з польською мовою. Ми не раз йшли, наприклад, у крамницю, де діти чули, як говорю польською мовою: dzień dobry, proszę, portfel тощо. Потім прийшов час польських мультфільмів, читання польською мовою. Водночас, я знала, що коли їм буде три роки, то підуть у польський садочок, бо іншого немає, і там базою стане польськомовне середовище.

КУЛЬТУРА

«Лісова пісня» з Бартошиць

Поезією вшанували незалежність України

У режимі онлайн 19 грудня відбувся XVIII Огляд української поезії та авторської і сучасної пісні. Захід був присвячений 30-літтю незалежності України.

«Жоржина» з Битова

Організатором заходу є Ольштинський відділ та міський гурток Об'єднання українців у Польщі і місцевий міжшкільний пункт навчання української мови. Цього року виступило 26 творчих груп та солістів. Отже, на віртуальній сцені з'явилося майже 160 молодих артистів від Ольштина, через Пасленк і до Гурова-Ілавського, Бартошиць, Гжицька, Будр тощо. Крім учнів з регіону виступили також

гості з української школи в Білому Борі та пункту навчання у Битові. У виконанні артистів можна було почути такі твори: «Україна — родина», «Хто, як не ти», «Україночка», «Найкраща земля», «Україна рідний край», «А де поділася любов», «Лебеді материнства» та інші.

У зверненні до учасників голова Об'єднання українців у Польщі Мирослав Скірка підкреслив, що незалежна українська держава була заповітною

мрією багатьох українських поетів. Тільки за те, що вони плекали любов до рідної землі і держави, вороги свідомо і систематично нищили їх поколіннями, висилали на заслання та вбивали. «Бажаю, щоб цей огляд допоміг всім нам краще і цікавіше любити те, ким ми є, свій народ і Україну», — говорив Мирослав Скірка.

Серед організаторів від початку існування огляду є вчителька міжшкільного пункту навчання української мови в Ольштині Мирослава Четирба-Піщак. Вона підкреслює, що ця подія вже вдруге відбувається у режимі онлайн. Це тому, що організатори розуміють, що перерваний захід важко потім було б повернути. У вчительки з'явилася також думка про те, що для підвищення рівня огляду можна було б у майбутньому ввести якусь форму відбору учасників.

«Варто підкреслити, що формат онлайн дає можливість взяти участь у нашому огляді тим школам чи особливі пунктам навчання, де немає коштів на те, щоб приїхати. Це — цінність, бо вони мають тут можливість представи-

ти себе та свої здібності», — підкреслює Мирослава Четирба-Піщак.

Серед організаторів впродовж 10 років є також вчитель української мови у пунктах навчання в Свйонтках, Доброму Місті та Лідзбарку-Вармінському Петро Табака. Він підкреслює, що цьогорічний огляд, як і попередні, у творчому плані приносить щось нове. Вчитель помічає «перлинки», проте з огляду не неконкурсний формат заходу не хотів би вирізняти лише деяких учасників.

«Україна для всіх нас рідна. Це — духовна батьківщина, за яку вболіваємо особливо тепер у час війни», — відзначає Петро Табака в контексті цьогорічної теми огляду. Він зауважує, що річниця незалежності України була цього року темою уроків, тому учні, з якими працював, могли самі вибрати пісні, які хотіли представити на огляді. Хоч віртуальний формат це обмежив, та на думку Петра Табаки, головна цінність цього заходу полягає у безпосередній зустрічі молодих українців у Польщі, але також їхніх вчителів, які можуть тут обмінятися досвідом, скористатися взаємними порадами щодо підготовки учнів тощо.

Традиційно навесні організатори оберуть чергову тему огляду, як правило, приурочену ювілею, річниці якоїсь вагомої події або постаті. Вони вірять також, що наступна презентація творчих досягнень та талантів учнів відбудеться вже в реальному форматі.

Виступи учасників огляду можна побачити на офіційному ютуб-каналі Об'єднання українців у Польщі. ■

Усі фото надані організаторами

Діти з пункту навчання української мови в Кандитах

Продовження з 9 сторінки

І як твою україномовну дитину при- няли у тому садочку?

Я жила в багатьох місцях і знаю різні історії, але саме Ольштин вважаю дуже толерантним. Зараз я працюю у різних освітніх структурах, де є багато мігрантів з України і не бачу жодних проблем зі ставленням до дітей з України. У нашому випадку ми на початку шкільного року сказали вчительці у садочку, що наша дитина україномовна. Попросили її не переживати, якщо вона спочатку не відповідатиме на всі запитання або буде більше закрита, бо потребує трохи часу. Вчителька сприйняла це дуже нормально. Потім пройшло 3 місяці, і дитина зашебетала польською. Думаю, що тут має також значення особисте психологічне ставлення дорослих людей. Якщо ти почуваєш себе вартісною людиною і не маєш проблеми з тим, що ти українець, і з тим, яку традицію та релігію визнаєш, то тоді не з'являються у тебе питання щодо виховання дітей. Отже, також треба зробити порядок і з собою, у своїй голові.

Але не всі мають, наприклад, такий життєвий досвід чи освіту як ти.

Я сама виховувалась у малому містечку, де українців не дуже позитивно сприймали. Я відчувала якусь постійну боротьбу за те, що я українка. Але зараз вважаю, що про це потрібно забути. Емоції з минулого не можуть перевищити добро, яке є зараз. Я в Ольштині, і в цьому плані мені комфортно. Можливо, в інших містах є такі проблеми.

Якби батьки задумувалися над тим, чи приводити дитину на твої заняття, то що ще ти їм сказала б?

Зараз весь світ очікує феєрверків. У всьому! Дуже мало звичайності посеред нас. Якщо ставлять ялинку, то має бути найвища, з найбільшою кількістю лампочок. Лише тоді вважають її прекрасною. Немає звичайності. Усе має бути «най! — най! — най!». Феєрверки є фані, але вони тривають недовго — після них нічого не залишається, лише дим і негарний запах. Тому думаю, що не треба призвичаювати батьків до чогось надзвичайного. Заняття бувають менш або більш насиченими. Моєю метою є сприяння у розвитку дитини. На прицерковних заняттях поєдную сучасну науку із традиціями. Я думаю,

якщо хтось шукає «української бази» для дитини, то просто може до нас прийти. Феєрверків не обіцяю, але обіцяю високу якість.

Важко поєднувати сучасне з традиціями?

Особисто я отримую від цього задоволення. Знаходити сучасні твердження про розвиток дитини у казках, які творилися сотні років тому простим народом — це надзвичайно цікаво. Народна мудрість фантастична! А чи важко? Зазвичай ні, але це роки досвіду. Мій досвід почався з Пласту. Там теж постійно був розвиток, спочатку я була сестричкою потім бунчужною, потім коменданткою крайових таборів кілька років. Я думаю, що фольклор — це моє покликання, а Пласт дозволив зібрати його в одне ціле. Тому, що Пласт вчить структурузації, саморозвитку, дає відвагу і наводить порядок в голові. Пластова методика має для мене велику вартість у процесі виховання молодих людей. З віком і сімейними обставинами пластові справи довелося віддати наступним поколінням. При тому, без докорів совісті і з почуттям виконання конкретної справи у конкретний час. Оскільки все в нашому житті відбува-

ється по колу, то мої діти теж вже носять маленькі хустки та передають Вифлеємський вогонь миру. Я бачу, що через них скоро знов треба буде інтенсивніше повернутися до Пласту. Вірю, що частина дітей, які зараз ходять до мене на заняття, стануть пластунами.

Які твої освітні плани та мрії?

Продовжувати заняття такими, які вони є. Активізувати все більше і більше маляток не лише з Ольштина, а загалом з Вармії і Мазур. Ці заняття об'єднують не лише дітей, а й батьків. 2 роки тому на карнавальний бал прийшло майже 30 дітей дошкільного віку і з самого Ольштина. Можливо, вдасться організувати міжпарафіальний бал — це найближча перспектива. А мрія? Написати програму для дітей дошкільного віку. Ще більше розібрати українську казку на її приховані терапевтичні властивості, увібрати її зміст в рух, танець, додати сенсорну науку. Але потрібно було б знати, що в такому посібнику є потреба і у інших містах. Більшість моїх мрій збувається — тому, можливо, написання такої програми — це також найближча перспектива. ■

Сторінки 9 і 10 підготував Григорій СПОДАРИК

Фото з фейсбук-сторінки Сергія Рістенка

Який є наш стиль святкування?

Різдвяні свята мають свою магію. Ялинка, свічки, коляди, запашна кухня, а якщо пощастить, то й кучугури снігу... Вся ця краса має створювати нам зручну атмосферу для приємного проведення часу у родинному колі. Це, звісно, теорія, бо, як всі добре знаємо, — на практиці буває по-різному. Не завжди родина має змогу зустрічатися на свята. Дехто цього просто не хоче. Є таке польське прислів'я: «З родиною добре виходиш лише на фотографії», воно досить часто відповідає реальності. Адже родинні зустрічі — це не лише «букетики» позитивних емоцій, але іноді також момент конфронтації суперечливих поглядів чи навіть світоглядів. Отже, на свята треба подвійно старатись, щоб, попри усі попередні непорозуміння, утримати непорушну атмосферу «припинення вогню». У деякого бувають цілі «чорні списки» тем, яких краще не починати за святковим столом. Зараз дуже часто до цих списків потрапляють політика чи релігія. Коли розмова поєднує політичні та релігійні теми, а ще легко можемо уявити її вплив на життя — маємо до діла з винятково вибуховим коктейлем. Головне у такому випадку — увімкнути помаранчеві лампочки і задуматися, чи маємо бажання та силу продовжувати таку розмову.

Безперечно, однією з гарячих тем для українців у Польщі, яка часто оживає в період свят, є справа зміни славновісного «календаря». Звісно, ця багаторазово розігріта котлетка, коли минають свята, стає літєлою, і мало хто про неї згадує. Проте коли починається час планування різдвяних виїздів і святкувань, нам знов пригадується, що невирішене питання «календаря» весь час «висить» над нашими головами. Сама пригадуку неодноразові бурхливі, гарячі від доцільних аргументів дискусії за нашим родинним столом. Тут зізнаюся, що моя велика, гамірна і багатопокілінна родина у цій темі поділена практично пів-на-пів. І хоча ми всі ще любимо одне одного і підтримуємо зв'язки, але якщо йдеться про «календар» — мусимо дотримуватися чогось в стилі «мінського протоколу». Звісно, буває, що хтось навмисно або ненавмисно перетинає демаркаційну лінію і провокативно каже слово «календар», але решта знає, що для здоров'я родинної атмосфери краще цієї теми не продовжувати. Звісно, не завжди це виходить, але хто не дався ніколи спровокуватися, нехай перший кине камінь. Відтак після всього завжди присутнє певне відчуття поразки. До того ж, з обох сторін. В основному тому, що предмет нашого непорозуміння залишається і, мабуть, далі залишиться поза сферою нашого впливу.

Я переконана, що «календар» викликає багато емоцій не лише у моєму родинному колі. Доказує це хоча б той

факт, скільки часу ми пробалакали про нього на останній «нашеслівській» редколегії. Ще давніше, коли питання зміни календаря звучало дуже актуально, один мій друг сказав, що це — тема-заповнювач. Говоримо про «календар», щоб не говорити про серйозніші проблеми як з нашою релігійністю, так і з ідентичністю. Коли про це думаю з перспективи часу — звучить досить переконливо. Утім, зауважую що один важливий аспект «календарної» суперечки. У ньому, як в об'єктиві, бачимо силу прив'язання

до усталеного колись порядку традиції як до одного з головних показників нашої окремісті. Отже, вже сам факт, що на Різдво маємо чекати два тижні довше за «латинників», сприймаємо як елемент традиції. Проте, у моєму розумінні, коли цей один елемент стає головнішим за всі інші, це мало б запалити нам помаранчеву лампочку для роздуму над своєю ієрархією вартостей.

Мої особисті погляди на тему «календаря» не надто ортодоксійні. Я їх міняла вже, мабуть, тричі. Колись вбоділяла за новий стиль, потім чомусь за старий, знов за новий, і знову за старий, аж потім прочитала, що лише держави, в яких церкви підпадали (чи підпадають досі) під зону впливу Московської православної церкви, святкують за старим стилем. Тоді принципово вирішила: буду за новим. Тобто хочу підтримувати усе, що віддаляє Україну від Москви, а приближує її до заходу Європи. Не має значення, що люблю святкувати в січні, що тоді є більший шанс на сніг, що, святкуючи два рази, продовжую час відпочинку та що можу скористатися з післясвяткового розпродажу, купуючи подарунки. «Різдво зі світом — вакцина проти „руського міра“» — проголошує ролик, який з'явився у мережі недавно і за шість днів набрав біля 50-ти тисяч переглядів. Він мене теж переконує.

Відносно часто чую, що громадяни і громадянки України, які живуть зараз у Польщі, святкують тут за новим стилем. У соціальних мережах бачу, що вже 6-го грудня українські діти з мігрант-

ського середовища зустрічають святого Миколая. Очевидно, майже одразу, як непрошена відповідь, лунають обурені голоси деяких (зокрема прив'язаних до старого стилю) українців з меншини, що така поведінка — це перший із доказів добровільної «полонізації». У такому розумінні добровільність, можливість вибору сприймається як слабкість і є прикладанням зовсім неадекватної міри. А якби застосувати емпатію та змінити перспективу? Подумати, що українці і українки святкують тоді, коли можуть? Коли мають вихідні на роботі, коли святкує більшість суспільства або просто за вибором «святкування зі світом»? Те, як хтось святкує, абсолютно не потребує нашої оцінки. Якщо вже чогось потребує, то розуміння.

Скоріш за все, варто пам'ятати також, що «календар», який би він не був, це завжди певна домовленість. Вона має нам порядкувати час, бути прозорою та, між іншим, встановлювати зручний час для відпочинку і святкування. Що стосується домовленостей і порозумінь – вони нечасто задовольняють усіх. Особливо в контексті рішень, які приймаються на рівні, до якого не маємо реального доступу і з якими хоч-не-хоч – треба миритись.

На теперішні і всі прийдешні свята
бажаю вам, щоб, незважаючи на те, чи
за старим, чи за новим, — усі ми завжди
святкували у доброму стилі. ■

Сторінку підготувала
Кася КОМАР-МАЦИНСЬКА

КРОСВОРД

[illegible]

1	2	3	4	5	6	7	8	9

[illegible]

Table 1

Центральна ялинка
у Києві
на Софійській площі

Фото з фейсбук-сторінки Сергія Рістенка

Дорогий Мамі і Бабусі Любомирі Кобеляк

з нагоди 90-річчя від Дня народження

бажаємо багато сонячних днів, міцного здоров'я, цікавих бесід, та корських колядок у Вашу хату.

Низький Вам уклін за Вашу невтомну життєву стежку.

З любов'ю до Вас,

син Роман з дружиною Мирославою, син Ігор з жінкою Доротою та онуки

90-ЛІТТЯ

Минулорічна 30-та річниця незалежності України стала темою номера цього річного «Українського альманаху». Наші читачі зможуть дізнатись про різні аспекти польсько-української співпраці протягом останніх 30-ти років, ознайомитись з оцінкою такої співпраці від самих учасників процесу.

Цьогорічний «Альманах» публікує тексти на теми, які мало знані або ж фактично не знані не лише для ширшого кола читачів, але й спеціалістів-істориків. Стаття львівського історика Андрія Павлишина відкриває чимало нового для читача про українську присутність у столиці Польського королівства наприкінці XIX – на початку XX століть, зокрема й про постать лікаря Зиновія Гутнікова.

Чим є українська ідентичність у Польщі та як її вибирають/зберігають? Відповіді та рефлексії на цю тему читач знайде у трьох текстах цього річного видання. І важливим є те, що ці тексти показують різний аспект даної теми: від сучасного Перемишля у розрізі представників різних поколінь, до Підляшшя, а далі й Варшави з представниками української меншини і нової української діаспори.

Пандемія COVID-19 у світі не відпускає та створює чергові загрози для сучасних Польщі і України. Про те, що це за загрози та які виникають проблеми через

епідемію коронавірусу для двох країн, читач має можливість прочитати на сторінках нашого «Альманаху». Статті на цю тематику вміщують не лише інформаційну цінність, але й практичну, оскільки вказують на конкретні загрози і те, як варто їх уникати.

Ювілейним минулий рік був для щотижневика Об'єднання українців у Польщі «Наше слово», а в 2022 році Чоловічий хор «Журавлі» святкуватиме своє 50-річчя. «Альманах» розповідає про історію хору та його закулісся, а ще описує проблеми, здобутки, тематику «Нашого слова».

Через тему культури та літератури розкриваються критичні та болючі моменти. Переклад поезії – тонка та складна річ. Чи був добрим перекладачем творчості Ярослава Івашкевича Дмитро Павличко, прочитаємо у цікавому тексті дослідника Андрія Савенця. В «Альманасі» також є текст і про сучасний стан польсько-українського перекладознавства та літератури.

Ціна 1 примірника 30,00 zł. (висилка поштою – 8,00 злотих).

Замовлення просимо надсилати на адресу ТОВ «Тирса»:

TYRSA Sp. z o.o.

ul. Kościeliska 7, 03614 Warszawa

email: tyrsa@hot.pl

тел. +48 [22] 679 95 47

або вплачуючи рівновартість кількості замовлених примірників на банківський рахунок:

TYRSA Sp. z o.o., Warszawa

Nr 95 1160 2202 0000 0000 3170 4029

чи поштовим переказом, з позначенням скільки примірників замовляється.

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Slovo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuchenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.

Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, zastępca redaktora naczelnego – Paweł Łoza, sekretarz – Tetiana Daniuchenko, redaktorzy – Igor Szczurba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), redaktor stylistyczny – Olga Rusina, redaktor techniczny – Olga Michaluk, prenumerata, reklama – Lesia Korostelevych.

Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławskie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniński (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7
03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),
22 677-88-06 (sekretarz Zarządu Głównego),

E-mail: zuwp@post.pl, sekretariat@ukraina.com.pl,

Internet: http://ukraincy.org.pl, http://www.oup.ukraina.com.pl

Fotoskład: Redakcja „Nasze Slovo”

Druk: Drukarnia „Efekt”. Nakład 2500 egz.

Pismo dofinansowane ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:

47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:

IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. Ś. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:

IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. Ś. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika.

Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Slovo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:

Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.

МАЛАНКА У ТШЕБ'ЯТОВІ!

Щирозаочно запрошуємо всіх охочих до спільної забави! До танцю гратиме гурт «Хата Вуя Бена».

Організатори гарантують теплі і холодні страви та веселу забаву до рання!

Забава відбудеться 15 січня 2022 року о 20:00. Місце – домівка ОУП у Тшеб'ятові, вул. Śluzowa 21.

Ціна квитків: 180/200 zł. Кількість місць обмежена!

Детальніша інформація та резервація місць за телефонами: Богдан Патра +48 609 271 20, Дарко Війтів +48 691 926 596.

Організатори